NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420420412
AA43-3959-12/4

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 17.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja R.Paegle,
tiesnese I.Kaļiņina un tiesnesis M.Vīgants,

piedaloties pieteicējai *I.Ļ.* un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pārstāvēm *S.J.* un *D.K.*, kā arī trešās personas *R.M.* sevišķajai aizbildnei *I.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *I.Ļ.* (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikuma par Rīgas bāriņtiesas 2012.gada 14.februāra lēmuma Nr.1-6/393 atcelšanu, sakarā ar *I.Ļ.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 17.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas bāriņtiesa ar 2012.gada 14.februāra lēmumu Nr.1-6/393 (turpmāk – Lēmums) *I.Ļ.* atņemtas *R.M.* aprūpes tiesības. Lēmumā norādīts, ka *I.Ļ.* nenodrošina dēlam pilnvērtīgu izglītošanu un audzināšanu, bērnam dzīvesvietā ir radīts reāls apdraudējums no svešu personu puses, tāpēc viņš atrodas veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos. *I.Ļ.* nenodrošina dēla aprūpi, uzraudzību un došu vidi, kā arī atsakās sadarboties ar sociālajiem darbiniekiem.

[2] Pieteikumā par Lēmuma atcelšanu norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Pieteicēja var nodrošināt savam dēlam *R.M.* (turpmāk arī – bērns) ēdienu, apģērbu un mājokli. Policijas, Rīgas Sociālā dienesta un Rīgas bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) veiktajās pārbaudēs konstatēts, ka bērns ir aprūpēts, bērnam ir pajumte un bērns ir nodrošināts ar pārtiku.

[2.2] Lēmumu pieteicēja uzskata par nepamatotu, jo bāriņtiesa nav ievērojusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26.panta pirmajā daļā un Civillikuma 203.pantā noteikto.

[2.3] Nevienā reizē, kad pati pieteicēja uz dzīvesvietu izsaukusi policiju, bērns konfliktos nav bijis iesaistīts. Nav konstatēts, ka bērns būtu cietis fiziski vai emocionāli.

[2.4] Nav pamatoti bāriņtiesas apgalvojumi, ka bērns ticis atstāts bez uzraudzības, bērnam netiek nodrošināta izglītība un nepieciešamā medicīniskā palīdzība. Šādi apgalvojumi ar pierādījumiem nav apstiprināti.

[2.5] Lai gan pieteicējas dzīvoklī uzturas draugi un paziņas, neviens no viņiem bērnam neko ļaunu nedarīs. Tieši pretēji, zinot par pieteicējas veselības problēmām, paziņas ir veduši bērnu pie ārsta, kā arī gājuši uz bērnudārzu, lai bērnu atvestu mājās. Savukārt bāriņtiesa nav ņēmusi vērā pieteicējas veselības stāvokli, proti, ka pieteicējai ir grūti ierasties bāriņtiesā un Sociālajā dienestā.

[3] Rakstveida paskaidrojumā bāriņtiesa norādījusi turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Pieteicēja nav nodrošinājusi bērnam pienācīgu veselības aprūpi, nav nodrošinājusi bērnu ar obligāto izglītības apjomu, kā arī nav nodrošinājusi bērna attīstībai labvēlīgu un drošu vidi.

[3.2] Pieteicēja neatzīst problēmas ģimenē. Pieteicējas dzīvesveids un sociālā vide dzīvesvietā apdraud bērna pilnvērtīgu intelektuālo un fizisko attīstību. Pieteicēja nebija apņēmusies mainīt apstākļus dzīvesvietā un nodrošināt bērna augšanai un attīstībai drošu vidi. Minētais liecina par to, ka pieteicēja ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, pakļaujot bērna drošību un attīstību riskam.

[3.3] Pieteicējas dzīvesvietā uzturas svešas personas alkohola reibumā, kas rada reālu apdraudējumu bērnam tikt pakļautam prettiesiskām darbībām. Situācija pieteicēja dzīvesvietā neliecina par pieteicējas atbildīgu attieksmi.

[3.4] Pieteicēja ir norādījusi uz savām veselības problēmām un pārvietošanās grūtībām. Minētais rada pamatotas šaubas par to, ka gadījumā, ja bērnam patiešām rastos reāls veselības vai dzīvības apdraudējums, vai pieteicēja spētu īstenot pilnvērtīgu bērna uzraudzību, rūpēties par bērna drošību, novērst apdraudējumu.

[3.5] Pieteikumā nav norādīti objektīvi iebildumi pret Lēmumu, bet pausts pieteicējas subjektīvais viedoklis.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 17.jūlija spriedumu pieteikums noraidīts, balstoties uz turpmāk minētajiem motīviem.

[4.1] Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Civillikuma 177.panta pirmo un ceturto daļu, 187.pantu un 203.panta pirmās daļas 3.punktu un Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 3.punktu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu un 27.panta pirmās daļas 1.punktu.

Bāriņtiesa Lēmumā secinājusi, ka pieteicēja nenodrošina bērnam pilnvērtīgu izglītošanu un audzināšanu, bērnam dzīvesvietā ir radīts reāls apdraudējums no svešu personu puses, kā rezultātā bērns atrodas veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos, pieteicēja nenodrošina bērna aprūpi, uzraudzību un došu vidi, kā arī atsakās sadarboties ar sociālajiem darbiniekiem.

Līdz ar to lietā noskaidrojams, vai bāriņtiesas secinājumi par aprūpes tiesību neatjaunošanu pieteicējai, pieņemot Lēmumu, bija pamatoti.

[4.2] Tiesa atsaukusies uz Civillikuma 177.panta pirmo, ceturto un piekto daļu, 187.pantu, 203.panta pirmās daļas 3.punktu, Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 3.punktu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu, 27.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu.

Tiesa secināja, ka tiesību normas paredz vecāku pienākumu rūpēties par saviem bērniem, nodrošinot tos ar ēdienu, apģērbu, mājokli, veselības aprūpi un pilnvērtīgu fizioloģisku un emocionālu attīstību, aizsargājot tos pret emocionālu un fizisku vardarbību.

Ņemot vērā minēto, jānoskaidro, vai pieteicēja ir rūpējusies par bērnu tādā apmērā, lai viņai neatņemtu bērna aprūpes tiesības.

[4.3] Lietā ir pieteicējas dzīves apstākļu (adrese */adrese/*) pārbaudes akts *(lietas 31.lapa)*, no kura konstatējams, ka istabas ir samērā tīras un kārtīgas, bet tumšas, jo visu dienu tumšie aizkari tiek turēti aizvērti. Dzīves apstākļu pārbaudes laikā dzīvesvietā uzturējās vairākas nepiederošas personas ar redzamām regulāras alkohola lietošanas sekām. Bērna izturēšanās liecina, ka viņš jūtas komfortabli un droši mājas apstākļos.

[4.4] No Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas vēstules *(lietas 34.lapa)* izriet, ka uz adresi */adrese/* ir bijuši izsaukumi: 1) 2011.gada 30.janvārī bijis ģimenes konflikts, kura rezultātā *I.D.* ar galvas traumu hospitalizēts; 2) 2011.gada 2.februārī hospitalizēts agresīvs vīrietis – pacients; 3) 2011.gada 9.februārī pieteicējai bijis konflikts ar draugu *V.D.*, kā rezultātā *V.D.* hospitalizēts ar sistu brūci galvā; 4) 2011.gada 20.maijā pieteicējai bijis konflikts ar vīru, vainīgā persona izraidīta no dzīvokļa.

[4.5] No Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra Mobilās brigādes ziņojuma *(lietas 36.lapa)* izriet, ka 2011.gada 8.decembrī pie pieteicējas

dzīvesvietas ārdurvīm atradušies vairāki vīrieši alkohola reibumā. Viens no viņiem paskaidrojis, ka pieteicējas nav mājās un ka ar bērnu viss ir kārtībā. Minētais vīrietis iegājis pieteicējas dzīvoklī, bet pārējie vīrieši centušies skaidrot, ka pieteicējas dzīvesvietā viss ir kārtībā. Pēc brīža iznākusi pieteicēja un teikusi, ka esot savu bērnu nogalinājusi. Apmēram pēc 2 minūtēm iznācis arī bērns, kurš bijis ļoti nobijies. Pēc asas vārdu pārmaiņas pieteicēja Mobilās brigādes pārstāvjus ielaidusi savā dzīvoklī. Dzīvesvietā atradušās vēl četras nepiederošas personas. Tajā brīdī nekas neliecināja, ka dzīvesvietā ir lietots alkohols, iespējams, ka paslēptas pudeles. Pati dzīvesvieta kārtīga, daudz pārtikas, nepilngadīgajam viss nodrošināts. Mobilā brigāde vairākkārt apsekojusi pieteicējas dzīvesvietu, vienmēr dzīvoklī bijušas nepiederošas personas, kuras pēc izskata bijušas apšaubāmas, bet izturēšanās krimināla. Mobilā brigāde pieteicēju apsekojusi arī pēc Policijas specvienības reida pieteicējas dzīvesvietā, un varēja manīt, ka pieteicējas dzīvesvietā bijusi kratīšana.

[4.6] Sociālais dienests apsekojumu laikā pieteicējas dzīvesvietā konstatējis *(lietas 37.lapa)*, ka sadzīves apstākļi ir atbilstoši, lai tajā augtu un attīstītos bērns, bērnam tiek nodrošināta pilnvērtīga pārtika atbilstoši vecumam, tomēr apdraudējumu rada dzīvoklī un pie ārdurvīm regulāri esošās morāli degradējušās personas, kuras nereti ir alkohola reibumā un ar miesas bojājumu pazīmēm, piemēram, zilumiem, sasitumiem.

[4.7] Tiesa konstatējusi, ka bērnu uz bērnudārzu un no tā, kā arī pie ārsta ved svešas personas *(lietas 50.un 55.lapa)*.

[4.8] Tiesas sēdē pieteicēja paskaidrojusi, ka viņas dzīvoklī regulāri uzturas paziņas – *I.D.* un *T.Č.*, kuriem ir atņemtas viņu bērnu aprūpes tiesības. *I.D.* piekāvis *T.Č.*, kura bijusi alkohola reibumā. Dzīvoklī krāsns tiek kurināta, izmantojot spirtu, spirta burka atrodas uz grīdas.

[4.9] Tiesa secināja, ka pieteicēja bērnu nodrošina ar materiālām vajadzībām, proti, ēdienu, apģērbu, pajumti u.c., tomēr rūpes par bērnu neaprobežojas tikai ar materiālu vērtību došanu. To, vai vecāks patiesi rūpējas par bērnu, ir jāvērtē kopskatā, proti, jāņem vērā ne tikai tas, vai bērnam ir mājoklis, ēdiens un apģērbs, bet arī, vai bērns tā dzīvesvietā ir pasargāts no fiziskas vai emocionālas vardarbības un vai bērna attīstība nevar būt traucēta.

[4.10] Pieteicējas dzīvesvietā, kura arī ir viņas dēla dzīvesvieta, regulāri atrodas nepiederošas personas, ar kurām kontaktējas ne tikai pati pieteicēja, bet arī viņas nepilngadīgais bērns. Minētās personas ir alkohola reibumā, bet ārējais izskats liecina par vardarbības pazīmēm (zilumi, brūces).

Tiesa uzskatīja, ka minētajos apstākļos bērns nevar pilnvērtīgi attīstīties, viņa psihe tiek traumēta un degradēta. Apstāklis, ka pieteicēja savā dzīvesvietā ielaiž šādas personas un uztur ar tām kontaktus, liek bērnam domāt, ka tā ir dzīves norma. Minēto apliecina bāriņtiesas pārbaudes aktā konstatētais, ka bērns, neskatoties uz nepiederošu personu ar alkohola lietošanas pazīmēm esību dzīvoklī, jūtas droši un komfortabli.

[4.11] Apstāklis, ka dzīvesvietā atrodas personas, kas ir alkohola reibumā, kurām ir atņemtas bērna aprūpes tiesības, kuras fiziski ietekmē citus, ir bīstamas ne tikai pieteicējai pašai, bet arī bērnam. Tiesa secināja, ka

pieteicēja šādu apstākļu bīstamību nepazinās. Šāda pieteicējas paļāvība rada reālus draudus bērna dzīvībai un veselībai. Minēto tiesa attiecinājusi arī uz apstākli, ka pieteicēja pieļauj, ka bērnu uz bērnudārzu un pie ārsta ved pieteicējas ģimenei nepiederošas personas.

[4.12] Apstāklis, ka pieteicējas dzīvesvietā bērnam ir brīvi pieejams spirts, liecina par pieteicējas nepazināšanos, kādu ļaunumu var nodarīt mazgadīgam bērnam brīvi pieejamas bīstamas lietas.

[4.13] Tiesa atzina, ka pieteicēja nav nodrošinājusi bērna attīstībai un drošībai atbilstošus apstākļus. Vēl vairāk pieteicēja bērnu ir pakļāvusi iespējamam dzīvības un veselības apdraudējumam no trešo personu puses.

[4.14] No lietas materiāliem secināms, ka bērnam ir astigmātisms, plakanā pēda un citas problēmas ar veselību *(lietas 35.un 49.lapa)*. Tiesas sēdē pieteicēja, atbildot uz tiesas jautājumu, vai pieteicējas bērnam ir kādas veselības problēmas, vai bērns nēsā brilles, norādīja, ka bērnam nav nekādu veselības traucējumu un ka bērns brilles nenēsā.

Tiesību normas paredz vecāku pienākumu rūpēties par savu bērnu un šajās rūpēs ietilpst arī rūpes par bērna veselības stāvokli. Ņemot vērā, ka pieteicēja nav informēta vai arī neliekas zinis par bērna veselības problēmām, tai skaitā bērnam, kuram ir konstatēts astigmātisms, netiek koriģēta – ārstēta redze, liecina, ka pieteicēja nepienācīgi rūpējas par savu dēlu. Kā izriet no informācijas par astigmātismu, tieši bērna agrīnajā vecumā ir svarīga redzes korekcija, lai turpmākajā dzīvē uzlabotu bērna redzes kvalitāti, secīgi arī dzīves kvalitāti *(sk. http://illegal.times.lv/bernuredze/refrdef.htm; http://www.acim.lv/2010/06/astigmatisms/)*.

[4.15] Tiesa atsaukusies uz Izglītības likuma 58.panta otro daļu un Vispārējās izglītības likuma 20.^{1}pantu.

Bērns piecu gadu vecumu sasniedza 2010.gada 3.septembrī un obligāto pirmskolas izglītības apguvi varēja uzsākt ar 2011.gada 1.septembri.

Lietā ir */pirmskola/* izglītības iestādes 2011.gada 14.septembra vēstule *(lietas 32.lapa)*, no kuras izriet, ka *R.M.* no minētās iestādes atskaitīts 2010.gada 30.jūnijā, jo no 2009.gada 1.oktobra līdz mācību gada beigām iestādi neapmeklēja. Pieteicēja nav bijusi ieinteresēta saglabāt bērnam vietu pirmskolas izglītības iestādē, līdz ar ko bērns tika atskaitīts.

Pieteicēja 2011.gada 14.septembrī ir norādījusi bāriņtiesas pārstāvjiem, ka viņa ir sarunājusi, ka bērns apmeklēs */vidusskola/* sagatavošanas klasi *(lietas 30.lapa)*. Savukārt 2011.gada 20.septembrī no minētās vidusskolas saņemta vēstule, kurā norādīts, ka no pieteicējas nav saņemts iesniegums par bērna uzņemšanu sagatavošanas klasē *(lietas 33.lapa)*.

Lietas materiālos ir */pirmskola/* izglītības iestādes 2012.gada 9.janvāra vēstule *(lietas 54. – 55.lapa)*, no kuras konstatējams, ka bērns minētās mācību iestādes sagatavošanas grupas 5 – 6 gadīgo audzēkņu programmas apguvei uzņemts 2010.gada 1.novembrī. Minētajā vēstulē informācija ir sniegta par diviem mēnešiem. Kā minētajā vēstulē norāda bērna audzinātājas, bērnam ir vājas zināšanas, līdz ar to bērns nebūs spējīgs uzsākt skolas gaitas 2012.gada septembrī.

Tiesas sēdē pieteicēja nevarēja tiesai konkrēti norādīt, kuru pirmskolas izglītības iestādi bērns ir apmeklējis.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka bērns 2009./2010.mācību gadā pirmskolas izglītības iestādi faktiski neapmeklēja, proti, iestādi ir apmeklējis tikai 2009.gada septembrī. Bērns ir maz apmeklējis pirmskolas izglītības iestādi, kā rezultātā radušās ievērojamas problēmas ar pirmskolas mācību vielas apguvi.

Tiesa secināja, ka pieteicēja nenodrošina bērnam obligāto pirmskolas izglītības apguvi. Tādējādi atzīstams, ka pieteicēja nav pietiekami rūpējusies par savu bērnu, nodrošinot ar bērna vecumam atbilstošu izglītību.

[4.16] Tiesa atsaukusies uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu.

Bērns pastāvīgi atrodas tādā sociālajā vidē, kurā tiek apdraudēta bērna veselība, dzīvība un normāla attīstība. Pieteicēja neapzinās situācijas nopietnību, maz ticams, ka pieteicēja ir gatava mainīt savu dzīvesveidu, kas nenovēršami ietekmē bērnu.

Līdz ar to tiesa atzina, ka Lēmums ir tiesisks, pamatots un bērna interesēm atbilstošs.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 17.jūlija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Papildus pieteikumā minētajiem apsvērumiem, pieteicēja norāda, ka Lēmums pamatots ar aizdomām un pieņēmumiem, nevis pārbaudītiem un pierādītiem faktiem. Pirmās instances tiesa nav vērtējusi, vai bērna izņemšana no ģimenes ir labākais risinājums. Nav konstatēts, ka bērns būtu cietis fiziski vai emocionāli.

[6] Rakstveida paskaidrojumā par apelācijas sūdzību bāriņtiesa uztur Lēmumā ietverto pamatojumu, norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja pieteikumu un apelācijas sūdzību. Paskaidroja, ka bērnam viss nepieciešamais tiek nodrošināts. Pieteicēja uzskata, ka bāriņtiesa ir ieinteresēta sniegt nepatiesu informāciju, jo bērni tiek tirgoti uz ārzemēm. Bērns skolu neapmeklē, jo ir noslēpts tādēļ, ka bāriņtiesa cenšas bērnu atņemt. Bērnu skolo privātskolotāja mājas apstākļos. Sevišķā aizbildne bērnu nav redzējusi. Policiju uz dzīvesvietu izsaukusi pati, izsaukumi nav bijuši saistīti ar bērnu. Veselības problēmu bērnam nav. Vīrieši alkohola reibumā dzīvoklī nav atradušies, viņi atrodas pie kaimiņu dzīvokļa ārdurvīm.

Bāriņtiesas pārstāves pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina. Paskaidroja, ka bērnam netiek nodrošināta labvēlīga sociālā vide, netiek ievērotas bērna veselības problēmas. Pieteicēja nevēlas norādīt bērna atrašanās vietu. Mobilā brigāde un Sociālais dienests vairākkārt konstatēja nepiederošas personas pieteicējas dzīvesvietā, bija pazīmes, ka notikušas fiziskas nesaskaņas. Bērnam netika veiktas visas nepieciešamās vakcinācijas.

Bērnam netiek nodrošināta izglītība. Nelabvēlīgos apstākļus nebija iespējams risināt ģimenē, jo pieteicēja izrāda noraidošu attieksmi.

Bērna (dzim. 2005.gadā) sevišķā aizbildne *I.M.* tiesas sēdē paskaidroja, ka ir apsekojusi pieteicējas dzīvesvietu, taču bērns netika sastapts. Bijusi saruna ar pieteicēju un pieteicējas meitu. Pieteicēja atteikusies nodrošināt tikšanos ar bērnu.

Tiesas sēdē nopratināta lieciniece *I.V.*

Motīvu daļa

[8] Uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus un liecinieces liecību, kā arī pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteikums ir apmierināms.

[9] Lietā izšķirams jautājums, vai bāriņtiesa pamatoti pieņēmusi Lēmumu par bērna aprūpes tiesību atņemšanu pieteicējai sakarā ar to, ka pieteicēja ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību.

[10] Saskaņā ar Civillikuma 203.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto bērna aprūpes tiesības vecākam tiek atņemtas, ja bāriņtiesa atzīst, ka vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību.

Atbilstoši Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajam bāriņtiesa lemj par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākam, ja vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību.

Ievērojot minēto, jāpārbauda, vai izskatāmajā gadījumā uz Lēmuma pieņemšanas brīdi bija iestājušies minētajās tiesību normās noteiktie priekšnosacījumi, proti, ka pieteicēja ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina sava dēla aprūpi un uzraudzību.

[11] Saskaņā ar Civillikuma 177.pantā cita starp noteikto līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Bērna uzraudzība nozīmē rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu.

Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajai daļai bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Vispārējās izglītības likuma 21.[1]panta pirmā daļa paredz, ka bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatizglītības ieguvei ir obligāta.

Savukārt Izglītības likuma 58.panta otrā daļa cita starp noteic, ka vecāki ir atbildīgi par to, lai bērns iegūtu obligāto izglītību.

Ievērojot minētajās tiesību normās noteikto, secināms, ka bērna aprūpe ietver bērna uzturēšanu, proti, ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu, rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu, kā arī rūpes par atbilstošu dzīves apstākļu un labvēlīgas sociālās vides nodrošināšanu.

[12] No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka šajā gadījumā nepastāv strīds par to, ka pieteicēja nodrošināja bērnam ēdienu, apģērbu un mājokli, kā arī sadzīves apstākļi bija atbilstoši.

Bāriņtiesa Lēmumā secināja, ka pieteicēja nav nodrošinājusi bērnam veselības aprūpi un izglītošanu, kā arī nepietiekami rūpējusies par bērna paša drošību. Bāriņtiesa uzskatīja, ka nepieciešamības gadījumā pieteicēja nespēs novērst trešās personas apdraudējumu, kā arī nespēj dzīvesvietā nodrošināt bērnam labvēlīgu sociālo vidi.

Tādējādi apgabaltiesa pārbaudīs, vai Lēmumā norādītie apstākļi ir pierādīti ar lietas materiāliem, kā arī, vai ir iestājušies tiesību normās ([10]) noteiktie priekšnoteikumi, proti, vai pastāvēja tiesisks pamats atņemt pieteicējai bērna aprūpes tiesības.

[13] No lietas materiāliem apgabaltiesa konstatē šādus apstākļus.

[13.1] Lietā ir 2011.gada 14.septembrī bāriņtiesas un Sociālā dienesta darbinieces veiktās sarunas ar pieteicēju protokols, no kura izriet, ka bērns nav iekārtots pirmskolas izglītības iestādē, jo nav saņemta medicīniskā izziņa. Bērnam bija jāveic profilaktiskā pote, taču bērns bija saslimis un slimības laikā vakcināciju veikt nedrīkstēja. Sarunas laikā pieteicēja bāriņtiesas un Sociālā dienesta darbiniecēm norādījusi, ka jautājums tiek risināts. Bāriņtiesas darbiniece brīdinājusi pieteicēju par nepieciešamību pienācīgi izpildīt vecāka pienākumus, kas saistīti ar bērna aprūpi. Savukārt pieteicēja norādījusi, ka viņai ir apnikusi bāriņtiesas un Sociālā dienesta iejaukšanās viņas dzīvē, viņai nepatīk, ka māca, kā ir jāaudzina bērns. Pieteicēja informējusi bāriņtiesas un Sociālā dienesta darbinieces, ka turpmāk viņas savā dzīvesvietā vairs neielaidīs, kā arī pieteicēja atteikusies parakstīt sarunas protokolu (*lietas 30.lapa*).

Apgabaltiesa konstatē, ka protokolā ir nepareizi norādīts pieteicējas uzvārds (*L.*, nevis *Ļ.*), kā arī veikti neatrunāti labojumi.

[13.2] Pieteicējas dzīves apstākļu pārbaudi bāriņtiesas darbiniece veikusi 2011.gada 14.septembrī, sastādīts pārbaudes akts, no kura izriet, ka virtuvē ir nodrošināta nepieciešamā sadzīves tehnika, kā arī ir lieli pārtikas krājumi, istabas samērā tīras un kārtīgas, taču tumšas, jo ir aizvērti aizkari. Pieteicēja paskaidrojusi, ka abi ar bērnu ir saslimuši. Dzīvesvietā konstatētas vairākas nepiederošas personas ar redzamām regulāras alkohola lietošanas

sekām. Bērns ar pārbaudes veicēju nekontaktējās, taču no bērna izturēšanās secināts, ka viņš jūtas komfortabli un droši mājas apstākļos. Pārbaudes aktā atzīts, ka bērnam dzīvesvietā ir nodrošināti atbilstoši sadzīves apstākļi (*lietas 31.lapa*).

[13.3] Lietā ir 2011.gada 16.septembra */pirmskola/* izglītības iestādes izziņa, kas sniegta, pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas 2011.gada 14.septembra pieprasījumu. Izziņā norādīts, ka bērns no izglītības iestādes atskaitīts 2010.gada 30.jūnijā, jo laika periodā no 2009.gada 1.oktobra līdz mācību gada beigām iestādi neapmeklēja, bet sadarbība ar pieteicēju nav izveidojusies, jo pieteicēja nav atsaukusies uz izglītības iestādes aicinājumiem. 2010.gada 23.jūlijā Sociālā dienesta darbiniece *L.V.* izglītības iestādei telefoniski sniegusi informāciju par pieteicējas kategorisko atteikšanos no bērnam piešķirtās vietas izglītības iestādē. Pamatojoties uz šo informāciju, bērns ticis atskaitīts no izglītības iestādes (*lietas 32.lapa*).

Savukārt 2012.gada 9.janvāra */pirmskola/* izglītības iestādes izziņā norādīts, ka bērns izglītības iestādē uzņemts 2010.gada 1.novembrī sagatavošanas grupā 5-6 gadīgo audzēkņu programmas apguvei. No 2011.gada 9.novembra līdz 30.novembrim bērns bijis slims, par ko iestādes vadītāja un skolotājas bija informētas, pēc tam skolotājai iesniegta ārsta zīme. Bērns ir dzīvespriecīgs, ar interesi vēro citus bērnus un rotaļlietas. Daudz sarunājas ar skolotāju un grupas auklīti, bet tikai krievu valodā. Dēļ valodas barjeras bērnam grūti kontaktēties ar grupas biedriem. Bērns ir pietiekoši komunikabls, izrāda pozitīvu attieksmi pret sevi un apkārtējiem, sarunas laikā skatās acīs, spēj lūgt palīdzību, ja tā nepieciešama, tajā pašā laikā paļaujas arī uz saviem spēkiem. Bērna fiziskā un garīgā attīstība ir laba, bērns nedaudz baidās no visa jaunā un neiepazītā. Bērna uzvedība ikdienā ir laba, bērns nav agresīvs, ir izpalīdzīgs un draudzīgs, prot par sevi pastāvēt un izteikt savu viedokli, labi tiek galā ar pašapkalpošanās spējām. Bērnam patīk apmeklēt mūzikas nodarbības, kustību rotaļās iesaistās ar prieku. Bērns līdz pirmskolas gaitu uzsākšanai nav apguvis lasītprasmes pirmsākumus, literārās iemaņas un rakstītprasmes pirmsākumus, nav attīstīta matemātiskā domāšana, grūti koncentrēties nodarbību laikā. Izvērtējot sadarbību ar pieteicēju, norādīts, ka bērnam sagādāts viss, ko skolotāja palūdza, kā arī pieteicēja grupiņai pirms Ziemassvētkiem sagādāja eglīti. Ar pieteicēju nav apspriesti bērna izglītības jautājumi, jo pieteicēja bijusi saslimusi. Bērnu uz pirmskolas izglītības iestādi bieži ved citas personas, par ko pieteicēja ir brīdinājusi izglītības iestādes darbiniekus. Bērns vakaros tiek laicīgi izņemts. Pieteicēja teikusi, ka bērns skolu sāks apmeklēt rudenī, kad viņam būs 7 gadi. Skolotājas uzskata, ka bērns skolas gaitu uzsākšanai vēl nebūs gatavs trūkstošo zināšanu dēļ (*lietas 55.lapa*).

[13.4] No 2011.gada 20.septembra */vidusskola/* izziņas, kas sniegta, pamatojoties uz bāriņtiesas 2011.gada 14.septembra pieprasījumu, izriet, ka nav saņemts oficiāls iesniegums no pieteicējas par bērna uzņemšanu pirmskolas sagatavošanas klasē (*lietas 33.lapa*).

[13.5] No 2011.gada 20.septembra Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas izziņas, kas sniegta, pamatojoties uz

bāriņtiesas 2011.gada 16.septembra pieprasījumu, izriet, ka, pārbaudot bāriņtiesas pieprasīto informāciju par *I.L.* (acīmredzot domāts, *I.Ļ.*), noskaidrots, ka uz adresi */adrese/*, 2011.gadā reģistrēti pieci izsaukumi: 1) 2011.gada 30.janvārī ģimenes konflikts, izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, *I.D.* ar galvas traumu hospitalizēts; 2) 2011.gada 2.februārī izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, hospitalizēts agresīvs vīrietis; 3) 2011.gada 9.februārī *I.L.* (iespējams, *I.Ļ.*) konflikts ar draugu, izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, *I.D.* hospitalizēts ar sistu brūci galvā; 4) 2011.gada 7.aprīlī sociālā darbiniece Brauna lūgusi pārbaudīt, vai bērns neatrodas bez vecāku aprūpes, apsekota adrese, bet pārkāpumi konstatēti netika; 5) 2011.gada 20.maijā konflikts ar vīru, vainīgā persona izraidīta no dzīvokļa (*lietas 34.lapa*).

[13.6] Lietā ir Izraksti no bērna medicīniskās kartes (kopijas), no kuriem secināms, ka bērnam konstatēts astigmātisms un plakanā pēda, pirmspēdējā reize, kad bērns ieradies pie ģimenes ārsta 2009.gada septembrī, bērnam nepieciešama vakcinācija un bērna māte par to informēta. 2011.gada jūlijā bērns kopā ar māti ieradies uz profilaktisko apskati, apmeklējis okulistu, ķirurgu, veikti nepieciešamie izmeklējumi laboratorijā, kā arī nozīmēta neirologa konsultācija. Sakarā ar bērna sagatavošanu izglītības iestādei, pieteicēja aicināta kopā ar bērnu ierasties uz pieņemšanu, taču nav ieradusies, paziņots sociālajam darbiniekam (*lietas 35., 49., 50.lapa*).

[13.7] No Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra Mobilās brigādes darbinieku ziņojuma, kas adresēts Rīgas Sociālā dienesta sociālajai darbiniecei *K.D.*, izriet, ka 2011.gada 8.decembrī pie pieteicējas dzīvesvietas ārdurvīm sastapti vairāki vīrieši, kuri bijuši alkohola reibumā. Viens no vīriešiem teicis, ka *I.Ļ.* nav, būšot vēlāk. Vīrietis centies pārliecināt Mobilās brigādes darbiniekus, ka bērnam viss ir nodrošināts, viņš atrodas labos apstākļos. Mobilās brigādes darbinieki uzstājuši, lai parāda, ka ar nepilngadīgo viss ir kārtībā, un vīrietis iegājis dzīvoklī. Mobilās brigādes darbinieki dzirdējuši, ka dzīvoklī paaugstinātos toņos notiek saruna par bērnu, tikmēr pārējie vīrieši centušies pārliecināt Mobilās brigādes darbiniekus, ka dzīvesvietā viss ir kārtībā. Pēc brīža iznākusi pieteicēja un sākusi lamāt Mobilās brigādes darbiniekus, ironiski teikusi, ka esot bērnu nogalinājusi. Apmēram pēc 2 minūtēm iznācis arī bērns, kurš bijis ļoti nobijies un ierāvies sevī. Bērns negribīgi atbildējis uz Mobilās brigādes darbinieku jautājumiem. Pēc asas vārdu pārmaiņas pieteicēja ielaidusi Mobilās brigādes darbiniekus dzīvoklī, kur atradušās vēl četras nepiederošas personas. Tajā brīdī nekas neliecināja, ka dzīvesvietā ticis lietots alkohols, iespējams, ka paslēptas pudeles. Dzīvesvieta kārtīga, daudz pārtikas, nepilngadīgajam viss nodrošināts. Mobilās brigādes darbinieki secinājuši, ka, ja dzīvesvietā neatrastos svešas personas alkohola reibumā, dzīvesvieta būtu droša un laba nepilngadīgajam. Mobilā brigāde jau vairākkārt apsekojusi pieteicējas dzīvesvietu, vienmēr dzīvoklī bijušas nepiederošas personas, kuras pēc izskata bijušas apšaubāmas un izturēšanās krimināla. Mobilā brigāde pieteicējas dzīvesvietu apsekojusi arī pēc Policijas specvienības reida, tad bijis noprotams, ka dzīvesvietā notikusi kratīšana. Mobilās brigādes darbinieki

uzskata, ka nepilngadīgajam ir bīstama un apdraudēta dzīvesvieta no nepiederošām personām, pieteicēja to nekontrolē un vēl visā iesaistās. Mobilās brigādes darbinieki uzskata, ka ir nepieciešama stingra kontrole no atbildīgajām iestādēm, lai izskaustu nepiederošu cilvēku klātbūtni dzīvesvietā. Ja tas neizdodas, tad nepilngadīgais jānogādā *droškā* (acīmredzami domāts – drošākā) vietā (*lietas 36.lapa*).

[13.8] Lietā ir Rīgas Sociālā dienesta 2011.gada 14.decembra vēstule bāriņtiesai, no kuras izriet, ka no 2010.gada 20.jūlija sociālo darbinieku redzeslokā atrodas pieteicējas dzīvesvieta, saņemta telefoniska informācija no */pirmskola/* izglītības iestādes, ka pieteicējas bērns izglītības iestādi neapmeklē. Pieteicēja Sociālā dienesta darbiniekiem paskaidrojusi, ka pirmskolas izglītības apguvi dēlam nodrošina mājās un no vietas izglītības iestādē atteicās. Apsekojumu laikā pieteicējas dzīvesvietā konstatēts, ka sadzīves apstākļi ir atbilstoši, lai tajā augtu un attīstītos bērns. Bērnam tiek nodrošināta pilnvērtīga pārtika atbilstoši vecumam. Tomēr apdraudējumu rada dzīvoklī un pie ārdurvīm regulāri esošās morāli degradējušās personas, kuras nereti ir alkohola reibumā un ar miesas bojājumu pazīmēm, piemēram, zilumiem, sasitumiem. Sociālais darbinieks ar pieteicēju vairākkārt pārrunājis nepieciešamību pienācīgi pildīt vecāka pienākumus. Neraugoties uz to, ka 2011.gada septembrī bērns sasniedza obligātās pirmskolas izglītības vecumu, bērnam izglītības apguve netika nodrošināta līdz 2011.gada 1.novembrim. Sazinoties ar */pirmskola/* izglītības iestādes vadītāju, noskaidrots, ka bērns izglītības iestādi apmeklē neregulāri, bijuši gadījumi, kad pieteicēja ierodas pēc bērna, būdama alkohola reibumā. 2011.gada 16.novembrī apsekojuma laikā konstatēts, ka bērns izglītības iestādi neapmeklē slimības dēļ, bet pieteicēja nav nodrošinājusi bērna vizīti pie ārsta. Telefonsarunā ar bērna ģimenes ārstu noskaidrots, ka pieteicējai ir pavirša attieksme pret bērna veselību, bērnam netiek nodrošināta savlaicīga medicīniskā aprūpe, pie ārsta bērns tiek nosūtīts kopā ar apšaubāma izskata personu, kura nespēj sniegt pilnu informāciju par bērna veselības stāvokli. Apsekojumu un konsultāciju laikā sociālajiem darbiniekiem radušās aizdomas, ka pieteicēja pastiprināti lieto alkoholu, kas apgrūtina bērna aprūpi. Pieteicēja ar sociālo darbinieku nesadarbojas, problēmas ģimenē nesaskata, ir naidīgi noskaņota, izturas nelaipni un ironiski, rekomendācijās neieklausās. 2011.gada 30.novembrī un 7.decembrī sociālais darbinieks, kā arī bāriņtiesas darbinieks pieteicējas dzīvesvietā netika ielaists. Sociālais darbinieks vairākkārt lūdzis Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra Mobilās brigādes darbiniekus veikt apsekošanu pieteicējas dzīvesvietā (*lietas 37.lapa*).

[13.9] Bāriņtiesas darbiniecei ar pieteicēju 2012.gada 5.janvārī bijusi saruna pa tālruni, sastādīts sarunas protokols. Sarunā pieteicēja noliedz, ka pārmērīgi lietotu alkoholu. Kad ieradusies Mobilā brigāde neesot bijusi alkohola reibumā, bet tikai izjokojusi Mobilās brigādes darbiniekus. Dzīvesvietā alkohols netiek tirgots, pie krāsns stāv burka ar spirtu, kas paredzēta krāsns iekurināšanai. Bērns regulāri apmeklē pirmskolas izglītības iestādi, kuras vadība esot informēta, ka bērnu no izglītības iestādes drīkst izņemt arī kāds no pieteicējas paziņām. Nesen bērns 2 nedēļas slimojis, bet

pēc tam atkal apmeklējis izglītības iestādi. Pieteicēja uzskata, ka bērns tiek aprūpēts atbilstoši (*lietas 53.lapa*).

[14] Izvērtējot lietā esošos pierādījumus ([13]), apgabaltiesa secina turpmāk minēto.

[15] Apgabaltiesas ieskatā ir pamatots pieteicējas iebildums, ka šajā gadījumā lietā nav pietiekamu pierādījumu Lēmumā ietvertajiem vispārīgajiem apgalvojumiem. Turklāt lietā esošie pierādījumi ir savstarpēji pretrunīgi.

[15.1] Lēmumā norādīts, ka apdraudējumu bērnam rada nelabvēlīga sociālā vide dzīvesvietā, jo tur regulāri uzturas pieteicējas ģimenei nepiederošas personas, kuras Lēmumā uzskatītas par sociāli bīstamām ārējo pazīmju (izskats, izturēšanās) dēļ.

Pieteicēja savukārt ir norādījusi, ka viņas dzīves vietā mēdz viesoties gan ģimenes locekļi un radinieki (piemēram, pieteicējas meita un tante), gan arī draugi un paziņas. Pieteicēja nenoliedz, ka pie viņas reizēm nāk ciemos viņas dzīvesbiedra brālis un *T.Č.*, kura dzīvo kopā ar pieteicējas dzīvesbiedra *I.D.* brāli.

[15.2] No lietas materiāliem apgabaltiesa konstatē turpmāk minēto.

Pirmkārt, no lietas materiāliem neizriet, ka būtu noskaidrota šo *vairāku nepiederošo personu* identitāte. Tādējādi apgabaltiesai nerodas iespēja pārbaudīt, vai apsekošanas laikā bērna dzīvesvietā sastaptās personas ir pieteicējas radinieki, draugi, paziņas vai svešas personas, kā arī, vai konkrētās personas ir atzīstamas par sociāli bīstamām.

Otrkārt, novērtējot bērna potenciālo apdraudējumu, apgabaltiesas ieskatā nav atzīstami par pietiekamiem Lēmumā ietvertie vispārīgie formulējumi: „morāli degradējušās personas ar miesas bojājumu pazīmēm", „personas, kuras pēc izskata ir apšaubāmas un izturēšanās kriminmāla", „svešās personas alkohola reibumā", „nepiederošas personas ar acīmredzamām alkohola atkarības problēmām". Bāriņtiesa ir atzinusi, ka minētās nenoskaidrotās personas var atstāt nelabvēlīgu iespaidu uz bērna attīstību un psihoemocionālo stāvokli, taču Lēmumā nav konkrēti analizēts, kā ir izpaudusies minēto personu sociālā bīstamība. Lietā nav objektīvi pārbaudāmu pierādījumu, piemēram, fotoattēlu, sarunu protokolu vai citu dokumentu, no kuriem apgabaltiesa varētu pārliecināties par iepriekšminēto Lēmumā norādīto apgalvojumu pamatotību. Nav noskaidrots bērna viedoklis, kā arī nav saņemti personu, kuras var liecināt par situāciju pieteicējas dzīvesvietā (piemēram, kaimiņu) paskaidrojumi. Turklāt, ja apsekošanas laikā bērna dzīvesvietā patiešām tika sastaptas vairākas sociāli bīstamas personas alkohola reibumā, nav saprotams, kādēļ netika iesaistīta pašvaldības policija situācijas noskaidrošanai un potenciāli bīstamo personu identificēšanai.

Lietas materiālos apgabaltiesa nekonstatē pierādījumus iestādes apgalvojumiem, ka pieteicēja pārmērīgi lieto alkoholu (atkarības problēma) un ka pieteicēja ieradusies pēc bērna izglītības iestādē, būdama alkohola reibumā. Lietā nav iesniegts neviens dokuments, kas apstiprinātu minētos

apgalvojumus. Nav rodams izskaidrojums, kādēļ izglītības iestādes darbinieki būtu uzticējuši bērnu personai, kura atrodas alkohola reibuma stāvoklī, ja minētais apgalvojums atbilst patiesībai.

[15.3] Apgabaltiesa konstatē, ka lietā esošie pierādījumi ir pretrunīgi.

[15.3.1] Lieciniece *I.V.* tiesas sēdē liecināja, ka pieteicējas ģimeni pazīst 45 gadus, bieži tur ciemojas. Pieteicēja dzīvo divstāvu koka mājā, kurā ir vairāki dzīvokļi, vide līdzīga kā Maskavas ielā. Pieteicējai mēdz būt veselības problēmas, taču bijusi palīdze. Bērns apmeklē kultūras pasākumus, kā arī nesen esot bijuši uz zooloģisko dārzu. Liecinieces ieskatā bāriņtiesas pretenzijas pret pieteicēju nav pamatotas. Šobrīd bērns atrodas drošā vietā, lieciniece ar bērnu tiekas. Pieteicējas vecākais dēls mācot bērnam lasīt un rakstīt. Pieteicējas dzīves vietā esot bijušas personas alkohola reibumā (*T.Č.* dzīvesbiedrs), bet konflikti nav notikuši (*lietas 120.lapa*).

Tādējādi no liecinieces liecības izriet, ka sociālā vide pieteicējas dzīves vietā nav raksturojama kā ļoti laba (*vide līdzīga kā Maskavas ielā*), dzīvoklī mēdz ierasties arī personas alkohola reibumā (*piemēram, T.Č. dzīvesbiedrs*). Vienlaikus lieciniece norādīja uz to, ka bērns dzīvesvietā bijis pasargāts, viņa pati un arī citas personas palīdz pieteicējai bērnu aprūpēt.

[15.3.2] Veicot pieteicējas dzīves apstākļu pārbaudi, 2011.gada 14.septembrī bāriņtiesas darbiniece no bērna izturēšanās secinājusi, ka bērns jūtas komfortabli un droši mājas apstākļos. Pārbaudes aktā ir atzīts, ka bērnam dzīvesvietā tiek nodrošināti atbilstoši sadzīves apstākļi (*lietas 31.lapa*).

No minētā secināms, ka sadzīves apstākļi bērnam ir bijuši labi, turklāt bērns savā dzīvesvietā ir juties droši un komfortabli.

[15.3.3] No izglītības iestādes sniegtā bērna raksturojuma nav konstatējamas pazīmes, ka bērns būtu ticis fiziski vai emocionāli iespaidots, vai izjustu psiholoģisku diskomfortu.

Bērns tiek raksturots kā dzīvespriecīgs, komunikabls, izrādot pozitīvu attieksmi pret sevi un apkārtējiem, sarunas laikā skatās acīs, spēj lūgt palīdzību, ja tā nepieciešama, tajā pašā laikā paļaujas arī uz saviem spēkiem. Bērna fiziskā un garīgā attīstība ir laba, bērns nedaudz baidās no visa jaunā un neiepazītā. Bērna uzvedība ikdienā ir laba, bērns nav agresīvs, ir izpalīdzīgs un draudzīgs, prot par sevi pastāvēt un izteikt savu viedokli, labi tiek galā ar pašapkalpošanās spējām. Bērnam patīk apmeklēt mūzikas nodarbības, kustību rotaļās iesaistās ar prieku (*lietas 55.lapa*).

Tādējādi no izglītības iestādes sniegtā bērna raksturojuma nav secināms, ka bērns izglītības iestādē būtu sūdzējies par apstākļiem mājās vai norādījis, ka mājās doties nevēlas.

Izglītības iestādes darbinieki bērna raksturojumā nav norādījuši nevienu pazīmi, kas vismaz netieši varētu liecināt par to, ka dzīvesvietā bērnam netiek nodrošināta pienācīga aprūpe.

Apgabaltiesa uzskata, ka, strādājot un ikdienā kontaktējoties ar bērnu, izglītības iestādes darbinieki ir informēti arī par apstākļiem, kādi ir bērna dzīvesvietā, piemēram, no paša bērna stāstītā.

Turklāt bērna raksturojumā ietvertās ziņas nonāk pretrunā ar Lēmumā norādītajiem apgalvojumiem, ka pieteicējas dzīvesveids apdraud bērna

pilnvērtīgu attīstību un ka pieteicējai nav izpratnes par bērna emocionālajām vajadzībām.

[15.3.4] No bāriņtiesas 2012.gada 14.februāra sēdes protokolā ietvertā sociālās darbinieces paskaidrojuma cita starp izriet, ka bijusi [apsekošanas] reize, kad pieteicējas nebija mājās, bet bērnu pieskatīja pieteicējas dzīvesbiedra *V.D.* brālis *I.D.* Kad sociālais darbinieks centies noskaidrot bērna viedokli, bērns apķēries ap kaklu *V.D.*, bijis noslēdzies sevī un nav vēlējies sarunāties ar sociālā dienesta darbinieku (*lietas 64.lapa*).

No šāda paskaidrojuma drīzāk secināms, ka bērns ir juties droši ar dzīvesvietā esošajām personām, bet ir baidījies no sociālā darbinieka, kurš bērnam bija svešs un tādēļ likās biedējošs.

[15.4] Rezumējot minēto, apgabaltiesa no lietā nostiprinātajiem pierādījumiem negūst pārliecību par to, ka bērna dzīvesvietā esošā sociālā vide rada bērnam apdraudējumu.

[16] Bāriņtiesa norādījusi, ka aptuveni 10 gadu periodā (no 2001.gada 24.jūlija līdz 2011.gada 9.februārim) pieteicējai sastādīti 13 administratīvo pārkāpumu protokoli (*lietas 39. – 48.lapa*).

Apgabaltiesa atzīst, ka šāds apstāklis neveido bērna aprūpes tiesību atņemšanas tiesisko pamatu.

Bāriņtiesa ir pieprasījusi ziņas arī no Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas.

Minētā iestāde izziņā norādījusi, ka, pārbaudot bāriņtiesas pieprasīto informāciju par pieteicēju, noskaidrots, ka uz adresi */adrese/*, 2011.gadā reģistrēti pieci izsaukumi: 1) 2011.gada 30.janvārī ģimenes konflikts, izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, *I.D.* ar galvas traumu hospitalizēts; 2) 2011.gada 2.februārī izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, hospitalizēts agresīvs vīrietis; 3) 2011.gada 9.februārī *I.L.* (iespējams, *I.Ļ.*) konflikts ar draugu, izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, *I.D.* hospitalizēts ar sistu brūci galvā; 4) 2011.gada 7.aprīlī sociālā darbiniece Brauna lūgusi pārbaudīt, vai bērns neatrodas bez vecāku aprūpes, apsekota adrese, bet pārkāpumi konstatēti netika; 5) 2011.gada 20.maijā konflikts ar vīru, vainīgā persona izraidīta no dzīvokļa (*lietas 34.lapa*).

Pieteicēja savukārt paskaidro, ka minētie izsaukumi nekādā veidā nav bijuši saistīti ar bērnu, bērns netika cietis, un policiju esot izsaukusi pati, lai atrisinātu konfliktu.

Apgabaltiesas ieskatā nav pamata pārmest pieteicējai to, ka, izceļoties sadzīviskiem konfliktiem, viņa ir vērsusies policijā. Konstatējot bīstamību (personas agresivitāte, sadzīvisks konflikts), pieteicēja ir rīkojusies adekvāti, proti, ir vērsusies policijā, lai situāciju atrisinātu tiesiski un apdraudējumu novērstu. Turklāt no pašvaldības policijas darbinieku 2011.gada 7.aprīlī konstatētā ir secināms, ka sociālās darbinieces aizdomas par to, ka bērns atrodas bez vecāku aprūpes, izrādījušās nepamatotas, pārkāpumi nav konstatēti.

Papildus minētajam, no lietas materiāliem konstatējams, ka 2011.gada 29.novembrī notikusi starpinstitucionāla tikšanās (Sociālais dienests,

bāriņtiesa un pašvaldības policija) par pieteicējas ģimenes sociālo situāciju, kuras laikā pašvaldības policija nav saskatījusi objektīvu iemeslu iesaistīties situācijas risināšanā (*lietas 115.lapas otrā puse*).

Apgabaltiesa atzīst, ka nav rodams pamatojums šādai pašvaldības policijas rīcībai gadījumā, ja ilgstošā laika periodā patiešām būtu konstatēta kritiska situācija pieteicējas ģimenē.

[17] Apgabaltiesa turpmāk norādīto apsvērumu dēļ atzīst par pamatotu Lēmumā ietverto argumentu, ka pieteicēja nav savlaicīgi un pienācīgā apmērā rūpējusies par bērna veselības aprūpi.

Izvērtējot lietā esošos pierādījumus, kas attiecas uz bērna medicīnisko aprūpi, konstatējams, ka ne vienmēr bērns ticis vests pie ārsta savlaicīgi. Apgabaltiesai nerodas iespēja pārbaudīt iestādes argumentu, ka bērnu vizītē pie ārsta vedusi „apšaubāma izskata persona", jo lietā nav procesuāli nostiprināti konkrēto personu identificējoši dati vai citi pierādījumi. Līdz ar to nerodas iespēja pārbaudīt, vai no pieteicējas puses bija pieļaujams uzticēt bērnu konkrētai personai. Tāpat lietā nav pierādījumu arī pieteicējas apgalvojumam, ka viņa ir ārste un tādējādi ir spējīga patstāvīgi un pilnvērtīgi veikt bērna medicīnisko aprūpi. Ar lietā esošajiem Izrakstiem no bērna medicīniskās kartes ir pierādīts, ka pieteicēja nav darījusi visu nepieciešamo, lai bērnam tiktu sniegta medicīniskā palīdzība saistībā ar ārsta noteiktajām diagnozēm (astigmātisms un plakanā pēda), kā arī vakcinācija nav veikta savlaicīgi. No lietas materiāliem secināms, ka bērna veselības aprūpes pienākums no pieteicējas puses ir pildīts daļēji (*lietas 35., 49., 50., 55.lapa*).

[18] Attiecībā par bērna izglītošanas pienākuma pildīšanu no lietas materiāliem ir konstatējams turpmāk minētais.

Sarunā 2011.gada 14.septembrī ar bāriņtiesas un Sociālā dienesta darbiniecēm pieteicēja paskaidrojusi, ka bērns nav iekārtots pirmskolas izglītības iestādē, taču jautājums tiek risināts (*lietas 30.lapa*).

/pirmskola/ izglītības iestādes izziņā norādīts, ka bērns no izglītības iestādes atskaitīts 2010.gada 30.jūnijā, jo laika periodā no 2009.gada 1.oktobra līdz mācību gada beigām iestādi neapmeklēja, bet sadarbība ar pieteicēju nav izveidojusies, jo pieteicēja nav atsaukusies uz izglītības iestādes aicinājumiem. 2010.gada 23.jūlijā Sociālā dienesta darbiniece *L.V.* izglītības iestādei telefoniski sniegusi informāciju par pieteicējas kategorisko atteikšanos no bērnam piešķirtās vietas izglītības iestādē. Pamatojoties uz šo informāciju, bērns ticis atskaitīts no izglītības iestādes (*lietas 32.lapa*).

Apgabaltiesa uzskata, ka šāda izglītības iestādes un Sociālā dienesta darbinieces *L.V.* rīcība nav vērtējama viennozīmīgi. Pirmkārt, nav saprotama sociālā darbinieka motivācija, sniedzot šādu informāciju izglītības iestādei. Otrkārt, nav atrodams pamatojums, kādēļ sociālā dienesta darbinieka telefoniski sniegta informācija tika atzīta par tiesisku pamatu bērna atskaitīšanai no izglītības iestādes.

Apgabaltiesa konstatē, ka 2012.gada 9.janvārī */pirmskola/* izglītības iestāde izziņā cita starp ir norādījusi, ka bērns izglītības iestādē uzņemts

2010.gada 1.novembrī sagatavošanas grupā 5-6 gadīgo audzēkņu programmas apguvei. No 2011.gada 9.novembra līdz 30.novembrim bērns bijis slims, par ko iestādes vadītāja un skolotājas bija informētas, pēc tam skolotājai iesniegta ārsta zīme. Bērns līdz pirmskolas gaitu uzsākšanai nav apguvis lasītprasmes pirmsākumus, literārās iemaņas un rakstītprasmes pirmsākumus, nav attīstīta matemātiskā domāšana, grūti koncentrēties nodarbību laikā. Izvērtējot sadarbību ar pieteicēju, norādīts, ka bērnam sagādāts viss, ko skolotāja palūdza, kā arī pieteicēja grupiņai pirms Ziemassvētkiem sagādāja eglīti. Ar pieteicēju nav apspriesti bērna izglītības jautājumi, jo pieteicēja bija saslimusi. Bērnu uz pirmskolas izglītības iestādi bieži ved citas personas, par ko pieteicēja ir brīdinājusi izglītības iestādes darbiniekus. Bērns vakaros tiek laicīgi izņemts. Pieteicēja teikusi, ka bērns skolu sāks apmeklēt rudenī, kad viņam būs 7 gadi. Skolotājas uzskata, ka bērns skolas gaitu uzsākšanai vēl nebūs gatavs trūkstošo zināšanu dēļ (*lietas 55.lapa*).

Tādējādi no izglītības iestādes sniegtajām izziņām secināms, ka nepieciešamajā apmērā bērnam nav bijusi nodrošināta iespēja apgūt izglītību, kā rezultātā bija konstatējama pedagoģiskā ielaistība. Vienlaikus secināms, ka bērna izglītošanas jautājums, kaut arī ar novēlošanos, tomēr tika risināts. Pirms Lēmuma pieņemšanas bērns apmeklēja savam vecumam atbilstošu izglītības iestādi, kā arī pieteicēja zināmā mērā bija uzsākusi sadarbību ar izglītības iestādi.

[19] Rezumējot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pirms Lēmuma pieņemšanas pieteicējas darbībās bija saskatāmi bērna aprūpes pienākumu pārkāpumi, t.i., pieteicēja nebija savlaicīgi un pienācīgā apmērā rūpējusies par bērna veselības aprūpi, kā arī nepieciešamajā apmērā bērnam netika nodrošināta iespēja apgūt izglītību.

Līdz ar to ir nepieciešams izvērtēt, vai situācija pieteicējas ģimenē bija tik kritiska, lai atņemtu pieteicējai bērna aprūpes tiesības.

[20] Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 18.pantam bērna tiesību garantijas noteiktas Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme), šajā likumā, citos likumos un normatīvajos aktos, kā arī Latvijai saistošos starptautiskajos līgumos.

Saskaņā ar Satversmes 89.pantu valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar šo Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

Atbilstoši ANO Ģenerālās Asamblejas Bērnu tiesību deklarācijas preambulā citastarp norādītajam, bērnam viņa fiziskā un garīgā brieduma trūkuma dēļ ir nepieciešama īpaša aizsardzība un gādība, ieskaitot arī pienācīgu tiesisko aizsardzību (*sk. Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas Bērnu tiesību deklarācija (Declaration of the Rights of the Child (1959), G.A. res. 1386 (XIV), 14 U.N. GAOR Supp. (No. 16) at 19, U.N. Doc. A/4354.)//Starptautisks normatīvais akts, pieņemts 1959.gada 20.novembrī, Latvijas Republikā spēkā esošs no 1992.gada 24.marta*). Īpašas aizsardzības nepieciešamība atzīta arī 1924.gada Ženēvas Bērna tiesību deklarācijā un

Vispārējā cilvēka tiesību deklarācijā. Eiropas Padomes 1996.gada 25.janvāra Konvencijā par bērnu tiesību piemērošanu ir pārņemti minētie principi, citastarp nosakot, ka ir jāveicina bērnu tiesības un intereses un tādēļ bērniem būtu jābūt iespējai izmantot savas tiesības (*sk. Eiropas Padomes Konvencija par bērnu tiesību piemērošanu (European Convention on the Exercise of Children's Rights, Strasbourg, 25.I.1996).//Starptautisks normatīvais akts, pieņemts 1996.gada 25.janvārī, Latvijas Republikā spēkā esošs no 2001.gada 1.septembra; publicēts 2001.gada 18.aprīlī laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" Nr.60*).

Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzinusi, ka bērnu tiesību aizsardzības nolūkā valsts un pašvaldību iestāžu pienākums ir veicināt ģimenes vienotību. Valsts un pašvaldības iestādes pienākums ir darīt visu iespējamo, lai rastu efektīvu un piemērotu situācijas risinājumu, nenonākot līdz tik radikālam lēmumam – izņemt bērnu no ģimenes (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2008.gada 18.decembra sprieduma lietā SAVINY v. UKRAINE 58.punktu*).

Tādējādi iestādes un tiesas galvenais pienākums ir noskaidrot, konkrēti kāda rīcība katrā izskatāmajā gadījumā ir atzīstama par vislabāko un visatbilstošāko bērna interesēm. Minētais princips darbojas arī gadījumos, kad saduras bērna un vecāku intereses, kā arī tad, ja bērna interesēm labākais risinājums valstij ir finansiāli neizdevīgāks. Gadījumā, ja saduras bērna tiesības vai tiesiskās intereses ar citu personu interesēm, bērna tiesībām un tiesiskajām interesēm ir dodama priekšroka. Jāņem vērā, ka bērna šķiršana no ģimenes pieļaujama vienīgi tad, ja šāds risinājums ir atzīstams par piemērotu konkrētai faktiskajai situācijai, turklāt problemātisko situāciju nav iespējams noregulēt ar citiem, saudzīgākiem līdzekļiem, kas mazāk ierobežo bērna tiesības.

Minētie principi ir nostiprināti arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmajā un otrajā daļā, kur noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un tiesiskās intereses.

Līdz ar to bērna tiesību un tiesisko interešu veicināšanai ir jāvelta īpaša vērība.

Satversmes 110.pantā cita starp noteikts, ka valsts aizsargā un atbalsta ģimeni, kā arī bērna tiesības.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2.panta pirmo daļu šā likuma uzdevums ir noteikt bērna tiesības, brīvības un to aizsardzību, ņemot vērā, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība.

Atbilstoši minētā likuma 4.panta 3.punktam bērna tiesības tiek aizsargātas, lai saglabātu bērna orientāciju uz ģimeni kā sabiedrības organizācijas pamatvērtību un vienu no sabiedrības un indivīda galvenajām vērtībām.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta pirmajā daļā noteikts, ka bērnu var šķirt no ģimenes, ja: 1) bērna dzīvība, veselība vai attīstība ir nopietni apdraudēta vardarbības dēļ vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu, kā arī aprūpes trūkuma vai mājas apstākļu (sociālās vides) dēļ; 2) bērns nopietni apdraud savu veselību vai attīstību, lietojot alkoholu, narkotiskās vai toksiskās vielas; 3) bērns ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu.

Tā paša panta otrajā daļā noteikts, ka šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzētajos gadījumos bērns šķirams no ģimenes, ja nav iespējams novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus, viņam paliekot ģimenē (..).

No minētajām tiesību normām izriet, ka ģimene ir demokrātiskas un tiesiskas valsts pamatvērtība. Bērna tiesības uzaugt ģimenē ir bērna pamattiesības, kas var tikt ierobežotas vienīgi likumā paredzētajos gadījumos un tikai tad, ja situāciju nav iespējams noregulēt ar saudzīgākiem līdzekļiem. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka ar jēdzienu „ģimene" jāsaprot ne vien bērna vecāki – tēvs un māte, bet arī citi tuvākie radinieki, ja tādi ir.

[21] No ANO Bērnu tiesību konvencijas, Civillikuma un Bērnu tiesību aizsardzības likuma normām izriet, ka ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē. Līdz ar to aprūpes tiesības vecākam atņemamas tikai īpašos, ļoti nopietnos gadījumos. Tas ir galējais līdzeklis, ja nav iespējams novērst bērna attīstībai nelabvēlīgus apstākļus, viņam paliekot vecāku aprūpē.

Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteikts, ka valsts un pašvaldība atbalsta ģimeni un sniedz tai palīdzību (*likuma 26.panta pirmās daļas otrais teikums*). Ja vecāku un bērna attiecības nenodrošina bērna attīstībai labvēlīgu vidi, pašvaldība palīdz ģimenei, nodrošinot psihologa, sociālā pedagoga vai cita speciālista konsultāciju, izraugās bērnam atbalsta ģimeni vai uzticības personu, kura palīdz noregulēt bērna un vecāku savstarpējās attiecības (*likuma 26.panta otrās daļas pirmais teikums*).

Ievērojot minēto, apgabaltiesa uzskata, ka šajā gadījumā Lēmums nav atzīstams par samērīgu un piemērotu risinājumu.

Šāds apgabaltiesas secinājums ir pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[21.1] No lietas materiāliem secināms, ka starp pieteicēju, Sociālā dienesta un bāriņtiesas darbiniekiem pastāv ilgstošs, destruktīvs konflikts, pieteicējas un minēto iestāžu darbinieku savstarpējā saskarsme nav izveidojusies (*sk. lietas 30., 58. – 65., 114.- 116.lapu*). Minētais nepārprotami izriet arī no procesa dalībnieku paskaidrojumiem tiesas sēdē (*lietas 119. – 121.lapa*). Pieteicēja ir nostiprinājusi pārliecību, ka iestādes bez objektīva iemesla cenšas atņemt bērnu, lai *pārdotu uz ārzemēm*. Minētās pārliecības dēļ pieteicēja izjūt dusmas un bailes, ir paslēpusi bērnu pie radiniekiem (pēc pieteicējas vārdiem) un kategoriski nevēlas kontaktēties ar minēto iestāžu darbiniecēm. Savukārt bāriņtiesas darbinieces pieteicēju raksturo kā agresīvu personu, ar izaicinošu un necienīgu uzvedību, kas izpaužas saskarsmē ar iestāžu darbiniekiem.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka šādos apstākļos, proti, pastāvot ilgstošam konfliktam, administratīvā procesa laikā iestādē nebija iespējama racionāla un konstruktīva saskarsme starp pieteicēju un amatpersonām. Apgabaltiesa uzskata, ka šāda ilgstoša un intensīva konflikta esība nav atstājama bez ievērības, jo tas varēja ietekmēt Lēmuma pieņemšanu.

[21.2] No Bērnu tiesību aizsardzības likuma 20.panta trešās daļas, kā arī no ANO Bērnu tiesību konvencijas 12.panta izriet, ka bērnam tiek dota iespēja tikt uzklausītam jebkādās ar viņu saistītās iztiesāšanas vai administratīvās procedūrās vai nu tieši, vai ar sava likumīgā pārstāvja vai attiecīgas institūcijas starpniecību.

Tādējādi, lemjot jautājumu par aprūpes tiesībām, ir noskaidrojams un ņemams vērā bērna viedoklis.

Apgabaltiesa nesaskata objektīvu iemeslu un saprātīgu pamatojumu, kādēļ šajā gadījumā bērna viedoklis netika noskaidrots. Apgabaltiesa uzskata, ka izglītības iestādes pedagogiem, kā arī psihologam nebija šķēršļu objektīvi novērtēt bērna psihoemocionālo stāvokli un noskaidrot bērna viedokli.

[21.3] Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumi Nr. 1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi" (turpmāk – Bāriņtiesas darbības noteikumi), kas izdoti saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 3.panta trešo daļu, noteic bāriņtiesas darba organizāciju, lietu veidošanas pamatprasības, lietu sagatavošanu izskatīšanai, bāriņtiesas sēdes norises kārtību (..).

Minēto noteikumu 73.punkts cita starp noteic, ka riska novērtēšana veicama pirms lēmuma pieņemšanas par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem.

Saskaņā ar Bāriņtiesas darbības noteikumu 74.punktu bāriņtiesa veic riska novērtēšanu, aizpildot attiecīgas anketas (1.pielikums) un ņemot vērā noteiktus kritērijus (2.pielikums).

Savukārt atbilstoši minēto noteikumu 75. un 77.punktā noteiktajam, veicot riska novērtēšanu, bāriņtiesa var pieaicināt attiecīgus speciālistus un institūciju pārstāvjus vai pieprasīt viņu rīcībā esošu informāciju. Aizpildīto riska novērtēšanas anketu pievieno attiecīgajai lietai.

No lietas materiāliem apgabaltiesa konstatē, ka minēto tiesību normu prasības šajā gadījumā nav izpildītas. Tādējādi secināms, ka bāriņtiesa nav izmantojusi visus tiesiskos līdzekļus situācijas risināšanai, tostarp, piesaistot nepieciešamos speciālistus (piemēram, psihologu, pedagogu). Lietā nav ne psihologa atzinuma par bērna un pieteicējas psiholoģisko novērtējumu, ne arī riska novērtēšanas anketas.

[21.4] Apgabaltiesa neatrod pamatojumu, kādēļ bērna aprūpes tiesības pieteicējai bija jāatņem tieši tad, kad bērns bija uzsācis apmeklēt izglītības iestādi, tātad, pieteicēja bija sākusi risināt bērna izglītošanas jautājumu.

Nezināmu iemeslu dēļ bāriņtiesa, atšķirībā no citiem līdzīgiem gadījumiem, nav piesaistījusi ne izglītības iestādes pedagogus, ne psihologu vispusīgai situācijas izpētei un atzinuma došanai, kā arī nav veikts risku novērtējums.

No pieteicējas sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē apgabaltiesai neradās priekšstats, ka pieteicēja nevēlētos vai nespētu rūpēties par bērna

vajadzībām. Arī lietas materiāli norāda uz to, ka pieteicēja ir centusies par bērnu rūpēties pēc savas izpratnes. Turklāt telefona sarunā ar pieteicējas ģimenes ārsti noskaidrots, ka pieteicējai uzstādītās diagnozes nav tādas, kas traucētu nodrošināt bērna aprūpi un audzināšanu (*lietas 114.lapa*). Tādējādi ar lietas materiāliem neapstiprinās Lēmumā ietvertais apgalvojums, ka pieteicēja nespēj rūpēties par bērnu (vai nespēs bērnu aizsargāt) sava veselības stāvokļa dēļ.

Drīzāk secināms, ka pieteicēja pilnībā neuzticas bāriņtiesai un Sociālajam dienestam, nezina kā risināt izveidojušos situāciju, pieteicējai nav izpratnes par to, kas no viņas tiek sagaidīts. Pieteicēja šobrīd pieturas pie pārliecības, ka bāriņtiesas amatpersonas apdraud viņas bērnu, nevis cenšas palīdzēt, kā rezultātā pieteicēja izrāda negatīvu attieksmi.

Apgabaltiesas ieskatā psiholoģijas jomas speciālista pieaicināšana veicinātu arī ieilgušā konflikta risināšanu. Apstāklis, ka bāriņtiesas un Sociālā dienesta darbiniekiem nav izdevies nodibināt racionālu kontaktu ar pieteicēju, pats par sevi nav pietiekams, lai atzītu, ka konstruktīva saskarsme ar pieteicēju nav iespējama. Šādu slēdzienu var dot vienīgi speciālists.

[21.5] Papildus minētajam, jāatzīst, ka pēc Lēmuma pieņemšanas situācija ir kļuvusi vēl sarežģītāka, nevis uzlabojusies. Baidoties no tā, ka bāriņtiesa „*atņems bērnu un pārdos uz ārzemēm*", pieteicēja bērnu paslēpusi pie radiem (pēc pieteicējas vārdiem) un atsakās izpaust bērna atrašanās vietu, bērns izglītības iestādi vairs neapmeklē. Tādējādi šajā gadījumā ar Lēmumu netika panākts bērnam labvēlīgs un situācijai piemērots risinājums.

Pirms Lēmuma pieņemšanas iestāde nav ieguvusi nepieciešamās ziņas par citiem bērna tuviniekiem (piemēram, pieteicējas meitu vai radiem), kuri varētu uzņemties bērna aprūpes pienākumus. Līdz ar to šajā gadījumā nav noskaidrots, vai starp pieteicējas radiem ir tādas personas, kuras spēj izpildīt bērna aprūpes pienākumus. Tādējādi nav apsvērta iespēja nodot bērnu citu personu (piemēram, tuvu radinieku) aprūpē.

[21.6] Apkopojot visu iepriekš minēto, kā arī no lietā esošajiem pierādījumiem apgabaltiesa neguva pārliecību, ka Lēmums atbilstu bērna vislabākajām interesēm. Apgabaltiesa uzskata, ka šajā gadījumā nav pamata atzīt, ka Lēmuma pieņemšanas brīdī nepastāvēja citi saudzējošāki līdzekļi, lai nodrošinātu bērna vislabākās intereses. Tādējādi Lēmums ir atceļams kā nesamērīgs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

atcelt Rīgas bāriņtiesas 2012.gada 14.februāra lēmumu Nr.1-6/393 no tā pieņemšanas brīža.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	R.Paegle
Tiesneši	*(paraksts)*	I.Kaļiņina
	(paraksts)	M.Vīgants

NORAKSTS PAREIZS:
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese R.Paegle
Rīgā 2012.gada 17.decembrī.